

Összehasonlító Magánjogi Kutatóműhely

„Jogi határvidékek: a magánjog és a közjog érintkezési pontjai hibrid jogterületeken”

2026. évi kutatási koncepció és ütemezés

Az ÖMKM 3. kutatási évének témái

A közjogi szerződések

- a) A közjogi jogi személy, mint szerződő fél (jognyilatkozattételi, képviselési specialitások);
- b) A közjogi szerződés sajátos dinamikája (szerződéskötés, érvénytelenség, hatálytalanság, szerződésmódosítás, szerződésszegés, szerződés megszűnése, megszüntetése);
- c) A közjogi szerződés különös statikája (szerződéskötő felek, közvetlen és közvetett tárgya, tartalma);
- d) A magánjogi szerződések közjogi infrastruktúrája (például hatósági engedélyhez kötött jogügyletek, hitelbiztosítéki nyilvántartás).

Herbert Küpper

Kutatási cím: *A magánjogi szerződés, mint a közjogi szubjektív jog érvényesítésének, megvalósításának az eszköze*

Kutatási cím németül: *Privatrechtliche Verträge als Mittel der Verwirklichung subjektiv-öffentlicher Rechte*

1) A magánjogi szerződés statikája és dinamikája közjogi infrastruktúrán alapulhat, pl. ha a szerződés megkötése előzetes közigazgatási engedélyre ill. utólagos közigazgatási jóváhagyásra szorul, vagy ha a szerződés csak akkor jön létre ill. kényszeríthető ki, ha közjogi nyilvántartásba került bejegyzésre [ld. a fenti téma felsorolás d) pontját]. Fordítva a magánjogi szerződés a közjogban alapuló egyéni jog ill. igény érvényesítésének az eszköze lehet. Az egyén a közhasználatban lévő dolgokat általában közjogi, gyakran alapjogi felhatalmazásból kifolyólag használhatja. Az érintett dolog sajátosságaitól függően a dolgot

igénybe vevő egyénnek az igénybevétel előtt a használat részleteit, beleértve a használatért fizetendő díjat (magánjogi szóhasználatban: árat), rögzítő szerződést kell kötnie a dolog (általában közjogi) tulajdonosával, fenntartójával vagy kezelőjével.

2) A magyar jog egyik vonatkozó példája az autópálya magángépkocsival történő használata (a teherkocsi használatát majdnem kimerítően az uniós jog szabályozza, amiért ezt példaként figyelmen kívül hagyom), a német jog egyik vonatkozó példája azonban az önkormányzati intézmény igénybevétele, pl. önkormányzati fenntartású múzeum látogatása. Mindkét esetben az igénybe vevő előzetesen köteles magánjogi szerződést kötni, egyrészt az esedékes díj ill. ár megfizetése végett, másrészt további feltételek és részletek tisztázása végett (pl. múzeum esetén a látogatásra rendelkezésre álló, túlsúfoltság elkerülése céljából kiadásra kerülő idősáv meghatározása). Ez a szerződés magánjogi jellegű, de szubjektív közjogi jogot hivatott megvalósítani. Ezért ilyen szerződésben erős közjogi elemek találhatók. Így az igénybe vevőnek szubjektív közjogi igénye van a szerződéskötésre, amennyiben megfelel a használatra szabott feltételeknek (pl. fizeti a díjat / az árat, jogosult autópályán gépkocsit vezetni, üres idősávok idejében szeretné látogatni a múzeumot, nincs a múzeumba való belépését megakadályozó fertőző betegsége stb.). A közjogi szerződő fél ilyen feltételek meglétét részben ellenőrzi (pl. a díj ill. ár megfizetését), másokat feltételezi (pl. a fertőző betegség hiányát).

3) Az említettekől látható, hogy a közjogi szubjektív jog megvalósítására kötött magánjogi szerződésben a magánjogi és a közjogi elemek szoros interakcióba lépnek egymással. A tanulmány ezt az interakciót az említett két, a magyar és német jogot képviselő példa alapján összehasonlítón elemzi. Erre a célra felhasználja a szerződések elemzését szolgáló általános elméleti sémát:

- a szerződés rendeltetése, beleértve azt a kérdést is, hogy helyettesíthető-e a magánjogi szerződés közjogi cselekményekkel;
- a szerződés statikája;
- a szerződés dinamikája;
- jogorvoslatok.

Szurbik Miklós

Kutatási cím: Az állami támogatási szerződések értelmezése, és a jogi határvidékek a gyakorlatban: érvénytelenség, hatálytalanság, szerződésszegés, megszűnés és hasonló kérdéskörök a támogatási szerződések alkalmazási körében

1) Az állami támogatási szerződések létesítése és értelmezése keretében egyaránt megjelennek a magánjogi és közjogi elvek, hiszen e jogviszonyok tekintetében az állam valamilyen formában megjelenik a szerződés valamelyik oldalán megrendelőként, illetve támogatást nyújtó félként. Bizonyos esetekben az adott szerződés mindkét oldalán állami szereplők állnak, például, ha egy állami szerv nyújt támogatást egy az állam tulajdonában álló, általa irányított jogi személy részére. Minden esetben erős magánjogi szemlélet is érvényesül az ilyen szerződéses jogviszonyok keretében, hiszen egy állami támogatás mellett megvalósuló fejlesztés mögött piaci körülmények között lebonyolított gazdasági tevékenység húzódik.

2) Az uniós versenyjog, illetve tágabb értelemben az Egységes Belső Piac joga ezeket a területeket egyre átfogóbban szabályozza, aminek eredményeként a hagyományos közjogi-magánjogi határvidékre jellemző dinamika mellett megjelenik a „mindent felülíró” uniós jog, pontosabban annak jogértelmezési doktrínái. Ez a gyakorlatban számos esetben komoly súrlódásokat okoz a tagállamok magánjogi és közjogi hagyományai, valamint az Egységes Belső Piac megvalósítására irányuló uniós normák. Az ilyen versenyjogi szerződések lebonyolításakor számos kérdés merülhet fel, például, amikor egy az uniós versenyjoggal ellentétesnek bizonyuló állami támogatási szerződés visszamenőleges felbontására kötelezi az Európai Bizottság a tagállamot, és el kell dönteni, hogy az uniós jog hatékony érvényesülése érdekében magánjogi vagy közjogi úton - utóbbi esetben akár egyoldalú közigazgatási aktussal – helyezzük hatályon kívül az adott szerződést. Ilyen esetekben a magánjogot és a szabad versenyt, a jóhiszeműséget, a jogbiztonságot, a közigazgatási jog hatékonyságát, és az uniós jog érvényesülését érintő szempontok ütköznek egymással.

A kutatás néhány aktuális gyakorlati kérdés kibontásával kíván hozzájárulni a tudományos diszkurzushoz, és adott esetben azt is feltérképezné, hogy az uniós integráció elmúlt évtizedeiben hogyan alakult egy adott dogmatikai kérdés megítélése az ilyen típusú szerződések létesítésére, módosítására, értelmezésére és felbontására vonatkozó jogvitákban.

Dúl János

Kutatási cím: A vagyonkezelési szerződés dinamikájának egyes vonatkozásai

1) A vagyonkezelési szerződés a nemzeti vagyonnal összefüggő közfeladat ellátásához kapcsolódó, a magánjog és a közjog határán álló szerződés. A tulajdonosi jogokat gyakorló személy a nemzeti vagyonról szóló törvényben felsorolt alanyi körbe tartozó vagyonkezelővel köt szerződést. A vagyonkezelési szerződés jól mutatja a vegyes jogági szerződések jellemzőit, ugyanis a döntően közjogi meghatározottságú nemzeti vagyonról

szóló törvény, az állami vagyronról szóló törvény és a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény mellett alkalmazni kell a szerződésekre vonatkozó általános, Polgári Törvénykönyvbeli szabályokat is, továbbá a vagyonkezelő jogállása a tulajdonos jogállásával nagyfokú hasonlóságot mutat közjogi eltérésekkel. A szerződés statikáját korábbi művekben elemeztem: mind az alanyok, mind a tárgy, mind a tartalom tekintetében egymásnak feszül a magánjog és a közjog, egyes kérdések tekintetében a magánjog, mások tekintetében a közjog felé billen, „sántikál” a vagyonkezelési szerződés. E szerződésre és annak dinamikájára tudományos szempontból kevés figyelem irányult annak ellenére, hogy a jogintézményt számos esetben használják, több jogszabály explicite megjelöli a szerződést, illetve az annak alapján létrejövő vagyonkezelői jogot. A vagyonkezelési szerződés érvénytelenségén és hatálytalanságán túlmenően a dinamikához tartozó további aspektusok részletes vizsgálatát tűzöm ki célul, tekintettel arra, hogy a dinamika ezen két említett területét már elemeztem.

2) A kutatás mindezek alapján arra kívánja irányítani a figyelmet, hogy a vagyonkezelési szerződésnél

- vannak-e sajátosságok a szerződéskötés és a szerződésmódosítás menetében az általános szabályokhoz viszonyítva, ha igen, melyek ezek;
- a nemzeti vagyon rendeltetésével összefüggő, a nemzeti vagyronról szóló törvény szerinti követelmények miképp érvényesülnek szerződésszegés esetén, és miként alkalmazhatók a szerződésszegés Polgári Törvénykönyv szerinti jogkövetkezményei;
- a szerződés megszűnésének és megszüntetésének vannak-e különös vonásai arra tekintettel, hogy a nemzeti vagyon kategóriájával összefüggésben (részben a Polgári Törvénykönyvvel összhangban) egyes jogszabályokban kapcsolódó rendelkezések vannak. A kutatás célja az, hogy kimutassam, vajon a statikánál észlelhető „sántikálás” mennyiben van jelen a szerződés dinamikájánál is. Nem célom a dinamika alkotóelemeinek dogmatikai kutatása, erre csak olyan mértékben kerül sor, ami elengedhetetlen a vagyonkezelési szerződés sajátosságainak feltárásához.

Papp Tekla

Kutatási cím: Közjogi hatások a koncessziós szerződés létesítésekor

1) A koncesszió és a koncessziós szerződés jellemzői

A koncesszió révén az állam, illetve helyi önkormányzat a törvényben tételesen meghatározott tevékenység gyakorlásának jogát visszterhes szerződéssel, időlegesen úgy

engedi át, hogy a jogosultnak részleges vagy teljes piaci monopóliumot biztosít. A törvényben tételesen meghatározott tevékenység lehet

- klasszikus értelemben vett tevékenység, azaz facere jellegű szolgáltatás, például bányászat, szerencsejáték-szervezés, dohánytermékek kiskereskedelme;

- az állam kizárólagos tulajdonába (helyi önkormányzat törzsvagyona) tartozó vagyontárgyak létrehozása, mint dare és facere jellegű szolgáltatás;

- valamint e vagyontárgyak működtetése, amelyhez a koncessziós társaságnak (azaz a koncesszornak) rendelkeznie kell a birtoklás, hasznosítás és a részleges vagy teljes hasznosítási jogával, amely elengedhetetlen feltétele a facere jellegű szolgáltatás teljesítésének. A koncessziós szerződés visszerthes szerződés, azaz az állam, vagy az önkormányzat kizárólagos tulajdonában lévő vagyontárgyak birtoklásának, használatának és hasznosításának joga, illetve a koncesszióköteles tevékenységek gyakorlásának joga csak ellenérték fejében engedhető át. Ennek kapcsán röviden a szabályozási környezetre, a definíciós elemekre és a koncessziós szerződés statikájára (szerződő felekre, közvetlen és közvetett tárgyakra, tartalomra: jogokra és kötelezettségekre) térnek ki.

2) A koncessziós szerződés létesítése generális és speciális (ágazati) vonatkozásainak áttekintése

A koncessziós szerződéskötési folyamatának elindításához szükséges az előzetes feltételek feltérképezése (1991. évi XVI. törvény és ágazati törvények – például szerencsejátékszervezési, bányászati, vízilétesítmény etc. – alapján), a versenyeztetési eljárás Ktv. és ágazati törvények (például bányászati, dohány-kiskereskedelmi, szerencsejátékszervezési) szerinti, Ptk-tól eltérő előírásokra fókuszálás, a pályázati kiírás tartalmi elemzése, a szerződéslétesítési jognyilatkozatok (felhívás ajánlattételre, ajánlat, elfogadó nyilatkozat) alapvető szerződési jogi dogmatikát felülíró jellemzőinek feltárása, az emlékeztető funkciójának leírása és a koncesszor személyében bekövetkező alanyváltozás lesz a kutatás tárgya.

A 2026. évi kutatás ütemezése

2026. március-május: a fenti három kutatási irányhoz a joganyagok feltérképezése, összegyűjtése, feldolgozása, rendszerezése

2026. június: kutatási részeredmények bemutatása és az észrevételek, javaslatok becsatornázása online szimpózium keretében

2026. július-november: a kutatási eredményeket bemutató előadás, ppt és tanulmánytervezet elkészítése, az éves konferencián német nyelven való előadása

2026. december: a 2026. évi kutatást összegző tanulmány végleges verziójának megírása (magyar és német nyelven), nyelvi lektoráltatása és az ÖMKM honlapján közzététele

